

Zsidov Magdolna LÉLEKVÍZ A VIZEK FELETT

Az az emlékezetes ős ugyanúgy kezdődött, mint addigi rövid történetű életem során bármelyik. Csak később állt feje tetejére a világ. „Egyik baj jön a másik után!” – sóhajtozta anyám egyik este. Apám nem válaszolt, feltűnően hallgatag volt, ami nem kerülte el anyám figyelmét. Nézte csodálkozva, de nem láthatta a tekintetét, mert két tenyerébe fogta a fejét, úgy könyökölt a konyhaasztalon. Úgy tűnt, hazaérkezéskor kabátjával együtt a szavait is felakasztotta.

Gyerekfejjel az élet időnként meglepő, a gondolatok is. Egyebek között, amikor azon elmélkedtem, annak bizonyára oka van, amiért ember él a Földön, úgy értelmetlenül, minek tenné? Talán ezért ütött szöveget a fejembe, vajon nem olyankor búskomor az apám, ha hiábavalóságot lát a világban? De ez még nem minden, igazán attól lepődtem meg, amit néhány héttel korábban mondott: „Penge a levegőben, ha van egy igazszívű, megmozdul itt valami!” Nem értettem, számomra, legfőbb tevékenységem a játék sem volt mindig egyértelmű, ezért gyorsan túltettem magam rajta. Vidám voltam és gondtalan, az aggodalmakat akkor még a szüleim kezelték. Azóta már sok év oldott kereket, pontosan hatvan, de mégis, mint megkopott filmkocka pillanatait úgy hívom elő a múltban született titkokat, amik a szüleimet és a korszakot idézik.

Családunkban a hétköznapok ugyanazzal a menetrenddel kezdődtek. Apám fél hatkor útra készen állt az előszobában, anyám meg ott sürgölődött körülötte. „Kicsi szívem, ne toporogj már, mint a tojógalamb!”- szólt rá apám, de hiába, a feleség figyelmességével egy szösz sem hagyott férje felöltőjén, amit bűn lett volna, ha magával visz. Majd kezébe nyomta a gondosan becsomagolt reggelijét, ebédjét, aztán hozzá hajolt és hosszan megcsókolta.

Apám a nemrégén alakult gazdaságnak volt az építésvezetője, rengeteg munka várt rá, éppen magtárt építettek. Emellett, az agronómus nélkül maradt feladatokat is ő látta el, mert a kivételes eszével mindenhez értett. Okos ember hírében állt. Engem sem akart másmilyennek, hiszen, „szentül” (ezt gyakran mondta) meg volt győződve, hogy a lánya, fejben csak rá üthet, a külleme meg a hitvese szemetgyönyörködtető formáját örökölheti. Nagy kár, fordítva lett, de ez a legkevésbé foglalkoztatott. Az eszemmel akkor még semmi bajom nem volt, a külsőm meg elkerülte a figyelmem. Nyolc éves voltam, időben és térben bizonytalan.

Anyám terhei sem voltak könnyebbek, ő hétre ment munkába, a gazdaság dolgozóinak gyerekeit felügyelte, az e célra kinevezett napközi otthonban. Ennek volt a vezetője, jobban mondva, a mindenese. Általában délután ötre ért haza, én kettőre, a két kilométerre lévő tanyasi iskolából. Az étel a sparherdon várt, amivel ebédidő alatt „szaladt át”anyám a napköziből, amit saját ebédidejéből csippentett le. A munkaidőt hanyagul venni tilos volt, erre önként vállalkozók ügyeltek, akik résen álltak, aztán, ha nem tartotta be valaki a szabályokat, hamar kint találta magát a rendszerből. Az új idea működéséhez kellett a szolgálattevők, ezért a megyéről pártbizalmit rendeltek a gazdaságba, ő pedig, hogy-hogy nem, eltalált a szemfüles pártolókhöz, akik napra készen tárták részére az aktuális híreket. Hangoztatta: „Aki nem az eszmét szolgálja, és nincs még a bőre alatt is az ez iránti elkötelezettség, az nem érdemli meg, hogy az uralkodó osztályhoz tartozzon”. Így aztán naponta akadtak olyanok, akiket kiiktattak az uralkodó osztályból. Ezt nem magamtól találtam ki, az apám szavaiból hámoztam ki. Véleményét nem titkolta, úgy vélte, a besúgás olyan akár az ópium, soha nem elég annak, aki egyszer megkóstolta. Sokat beszélgettek anyámmal, késő éjszakába nyúlóan a szobájukban, én meg arra gondoltam, nem csoda, hogy mindig fáradtak. A munkáról, nyomasztó korszakról, meg helyállásról, eszméről, ideológiáról és egyebekről még nem volt fogalmam. Istenről sem sokkal több, akihez esténként közös imával fordultunk. Én leginkább karácsonykor bíztam benne. Egy jó könyv mindig felcsigázta a fantáziám. Ilyenkor

buzgóbban könyörögtem a Mindenhatóhoz, mint egyébként. Reméltem, kegyes lesz hozzám, a kedvemben fog járni..., és láss csodát, a kedvemben járt, a fenyőfa alatt ott ékeskedett a hön áhított könyv. Sajnos a számtannal már nem így alakult. Hogy megszeressem, ugyancsak ki akartam imádkozni, de minden jel arra mutatott, ebben kudarca lettem ítélve. Ez egyértelművé tette számomra, hogy rajtam kívül Isten is irodalombarát.

Ezen az estén apám gondterhelt arca zavarba hozott. Úgy tűnt, a világ bajánál mégiscsak van nagyobb, ha az ellenőrzőmet sem kérte el. Anyám faggatta, engem elküldtek aludni, de a rémület elkerült, mert koromnál fogva, még nem tudtam szüleim tekintetéből a terheket értelmezni, inkább elővettem a zseblámpát és a paplan alatt olvastam. A korai alvásom követelmény volt.

Néhány nappal később, apám a szokott időnél később ért haza. Átölelte anyámat, és halkán annyit mondott: "Pesten kitört a forradalom!" Én meg arra gondoltam, apám, bizonyára időzavarában ezernyolcszáz-negyvennyolcban képzele magát. De a beszámolójából annyit kiszűrtem, hogy Rákosinak talán befellegzett. Ennek a hírnek kifejezetten örültem, amúgy is untam már kopasz fejének látványát a gazdaság bejáratában. Lám-lám, nincs olyan üldözés, erőszak, amely az emberekben vissza tudná fogni azt a láthatatlan erőt, ami a szebb jövő reményét munkálja, és mint a gyurma a kézben tömör egységgé ne formálná. Persze ez az utolsó, bölcsnek tűnő mondat, felnőttként sarjadt ki belőlem. Gyerekként annyit tartottam fontosnak, amennyit apám sulykolt belém: „A gonosznak állj ellent!” Az is igaz, hogy hittanon – amire titokban jártak a szüleim - a tisztelendő atya ezt egészen másként mondta, szerinte Isten azt szeretné, ha nem állnánk ellen a gonosznak. Ezt a különbözőséget annak tulajdonítottam, hogy apám szerint az embereknek áldozatot kell hozni a tisztességes, harmonikus világért, Isten ellenben azt szeretné, ha olyanok lennénk, mint az angyalok, túrnünk kéne. Hiába, az ember itt a Földön, mégis inkább ember akar maradni.

A zavaros hangulat és az izgalom nem hagyott alább. A pánik benne volt szüleim tekintetében, ahogy a recsegő rádió megvágott híreit hallgatták. A rádiót, ami akkor számomra, maga volt a csoda. Távoli hang, amely pillanatokon belül bárki füléhez eljutott. Nem hiába nevezeték világvevőnek, és milyen jó, hogy nekünk volt egy vászon elejű világvevőnk, ennek köszönhetően a világ hozzánk hallásközelbe került. Csak azt nem értettem, az emberek, miért nem örülnek annak, hogy le tudják győzni az időt és a teret, s helyette, inkább bűzleni hagyják a sok gonoszságot. Persze, akinek nincs füle a hallásra, annak beszélhetnek, s akinek nem elég a fény, az nézhet bármit. Ezt csak, mint adomát jegyeztem meg, jelen történethez nem tartozik szorosan.

Két nappal később, reggel arra riadtam, hogy dübörög a föld és rezeg az ágy alattam. A szívverésem egy ütemre elakadt, felsikítottam és a takaró alá bújtam. Anyám átrohant hozzám, magához ölelt, puszilgatott, miközben nyugtató szavakat suttogott, majd együtt az ablakhoz mentünk. A következő pillanatban már mögöttünk állt apám, és csak annyit mondott: „Itt vannak!”. De, hogy kik, azt nem mondta. „Milyen autók ezek?” – kérdeztem, mert még soha nem láttam olyanokat. „Ezek tankok, harci gépek, rettentő erejük van, semmi szükségünk rájuk!” – válaszolta feszült tekintettel, de én nem ijedtem meg, mert vigyorgó katonák integettek egy lyukon át a tetején, és azt kiabálták, hogy „drasztvújtye”. Persze, az sem elképzelhetetlen, hogy az a vigyorgás több volt a pusztá örvendezésnél. Ki tudja, lehetett az a győztes mosolya is. Ezt nem akkor gondoltam, majd csak később.

Aztán az ország, de a gazdaság is osztódni kezdett. Lettek, akik erre esküdtek, s lettek olyanok, akik másra. De mint tudott, az osztódás egyben szaporodás, aminek az lett a következménye, hogy az idegenből érkezett katonákkal végbement a szaporodás.

Sajnos, utóbb kiderült, apám nagyon nem jól látta a világot, mert hamarosan fekete autók jött érte, sötét emberekkel. No nem a bőrükkel, az öltözetükkel. Összehúzott szemöldökkel és

harsány gyalázkodás kíséretében közölték, azonnal velük kell mennie, búcsúzon el a családjától... mert, ki tudja!

Anyám zokogott, jajveszékelt, apám átkarolta és magához húzta, úgy vigasztalta. Nem sokáig, mert az egyik marcona megragadta anyám karját, kiszakította apám öleléséből, miközben azt kiabálta: „No látják, így jön el mindennek az ideje!”. Sokáig nem tudtam szabadulni a gondolattól, ugyan, mi lehet az a minden, aminek az ideje akkor jött el?

Karöltve anyámmal, miközben könnyei a kezemre hulltak, tanácstalanul mentünk vissza a lakásba. Először lerogyott a székre, majd ijedt tekintettel kirohant. Kicsivel később kétségbeesetten és falfelhéren lépett be: „Kislányom szaladj át Molnárék, kérd meg Karcsi bácsit, hogy fogjon be, mert sürgősen a kórházba kell vinnie!” – a hangja rémült volt. Oltalmazó kezét, akár Mária a kis Jézust ábrázoló szobrokon, rám tette indulás előtt, s arra kért, imádkozzam apámért!

Azon az éjjelen Molnáréknál aludtam. Elalvás előtt, ahogy anyám figyelmeztetett, apám miatt fohászkodtam Istenhez. Elég szűkszavúan, nehogy szószátyárnak gondoljon, de kellően ékesen megkértem, legyen akkora hatalma, hogy visszahozza közénk, ha mégsem lenne annyira okos, mint amennyit én feltételezek róla. Ekkor tudtam meg, hogy milyen az igazi szeretet, mert ha valaki veszi a fáradságot, és a másikért imádkozik, az elég nagy bizonyítéka.

Apám néhány hét után hazajött. Mint kiderült, Isten tényleg megajándékozta anyai bölcsességgel, amivel képes lett magát megvédeni. De az anyámat, valami oknál fogva mégis magára hagyta, mert akkor, azon a rémült estén, az oly nagyon várt testvérem halálra ítélt, élettelenül távozott a méhéből.

Azóta is sokszor tűnődöm, miért kell elvesztenünk valamit, hogy megnyerhessünk mást? De talán így van rendjén, hiszen mindannyian keresői vagyunk a hamisítatlan szabadságnak és a tökéletes világnak, ahol az „Isten lelke lebeg az égi vizeken”*

* I.Mózes: 1:2